

Találós kérdések, elveszett tárgyak

— Veszített el már életében valamit?
— Soha!
— És mit talált eddig?
— Semmit! Se károm, se hasznom nem volt még abból, amivel a kenyerem keresem — mondja Tóth József, a városi tanács Talált Tárgyak Hivatalának előadója. Pedig tizenhat esztendő van már mögötte, amit ebben a székben töltött. Legfeljebb a szerencsésjét találhatta meg itt, mert szívesen csinálja ezt a munkát.

— Mostanában egyre jobban elkerülnek bennünket a becsületes megtalálók, régebben jobban ment a verki. Egyre inkább csak azok keresnek meg bennünket, akik elvesztettek valamit.

Azért nálunk akadnak még becsületes megtalálók is.

— Főleg az idősebbek hoznak be ezt-azt. A nyugdíjasok, ha találnak valamit, szinte biztos, hogy elhozzák ide.

Mi mindent hoztak már be másfél évtized alatt? Akadt itt tűzoltózubbonny, poroltó, motorcsónak, vadonutój televízió, nagytömlő készülék, szemüveg, s ki tudná még számon tartani, mi minden más. Akadt már elhagyott jóság is: a disznó, a ló, a tehén nem ritkaság, kutyából, macskából még több akad.

— Az iratok, a pénz, a személyes tárgyak tűnnek el leggyakrabban.

— Nagyon figyelmetlenek vagyunk?

— A múlt héten egy hölgy reklámszatyorban a kocsija tetejére tett harmincezer forintot. Aztán megfellebbezett róla, beszállt és útnak indult. A szél persze azonnal „megtalálta” a csomagot. Máig nem került elő.

— Mi volt a legnagyobb fogás eddig?

— Negyvennyolcezer forint. Annak meg a gazdája nem került elő.

— Mi történik azzal, amiért nem jelentkezik senki?

— Három hónapig őrizük meg a legtöbb tárgyat, a pénzt is. Ha a megtaláló igényt tart rá, s nem jelentkezik érte a tulajdonos, akkor három hónap után elviheti.

— Sokan tartanak igényt a megtalált holmira?

— A hozzánk forduló kilencvenöt százalékánál.

Azt is jó tudni, hogy nem a miénk, amit megtalálunk. (Nyolc nap gondolkodási időt hagynak a jogszabályok. Ha ezután sem szándékozik a megtaláló a hivatalhoz fordulni, akkor automatikusan „tolvajj” válik — legálábbis elvileg. Ha látta valaki, hogy mit vett fel, ha mindez bizonyítható, ha... Ilyen esetet azonban eddig nem őrzött meg az emlékezet.

— Az ellopott tárgyak bejelentése is ide tartozik!

— Az utóbbi időben megsaporodtak a keresések. Akadnak néhányan, akik végigjárják a várost és „elkötik” a gazdátlan kerékpárokat. Mindig tudni, a múlt héten éppen hol jártak. Tarjánból, Alsóvárosról, Makkosházáról jön a legtöbb bejelentés. A használtcikk piacról is többen ide jönnek. A zsebből kilógó pénztárcák, a padra letett táskák vonzzák a tolvajokat. Legtöbbször a személyi igazolványt is elviszik.

A zsebek is tudják, sokán ott tartják a pénzüket (A feleségek elől esetleg, a tolvajoktól viszont aligha érdemes ezután ide rejteni a be nem vallott zsebpénzt!).

— Mit nem fogadnak el, ha idehozzák?

— A talált személyi igazolványt az útlevelet, a robbanóanyagokat, a löszert a rendőrségre kell vinni. Ha mégis hoznak be hozzánk okmányokat át vesszük nem

küldözgetjük tovább a megtalálót, nehogy megunja a tortúrát és az első kukába dobja a holmit.

— Ha senki sem tart igényt a megtalált tárgyra, ki lesz végül?

— A pénzt a városi tanács számlájára kell befizetnünk. A talált tárgyakat a bizományiban értékesítjük végül, az árát szintén be kell fizetnünk.

— Egy ötszázasa nincs ráírva, kié?

— Körültekintően mérlegeljük, mit mondott a megtaláló és kikérdezzük a pénzért jelentkezőt is. Ha egybevág a két sztori kiadójuk a pénzt. Eddig még nem fogtunk mellé.

— Mekkora összegre tartat igényt a megtaláló?

— Ha senki nem jelentkezik érte, akkor ötvenezer forintig. A műkincsek, a paluták, az okiratok, löfegyverek természetesen kivételek.

A raktárakban most igazán nem panaszkodhatnak a túlzott zsúfoltságra. Tíz kerékpár mellett mindössze egy kopott bunda árválkodik. A másik helyiségben két Babetta várja gazdáját, egy poroltó, két benzines kanna és egy kétkerekű talyiga társaságában. Régebben cipőt, ruhát is tároltak itt — úgy látszik mostanában nagyobb lett a becsületük, jobban vigyáznak rájuk.

A szaxofonra viszont kevésbé. Ezt keresi ugyanis egy figyelmetlen fiatalember — hiába. Mint ahogy én is hiába fürkészem, amit elhagytam. A reklámszatyrot, amibe a vásárolt könyvet tettem a bollenban, mindenestül a szökőkút mellett felejtettem. Jó negyed-órával később, amikor észbekaptam, már hiába mentem vissza érte. A diszes reklámszatyrot nem találtam sehol. Csak a könyvet tettem gondosan a pad szélére. Az nem kellett senkinek. Mondja ezután valaki, hogy nincsenek becsületes megtalálók.

Rafai Gábor

A Royalban ÉS-est a kávéházban

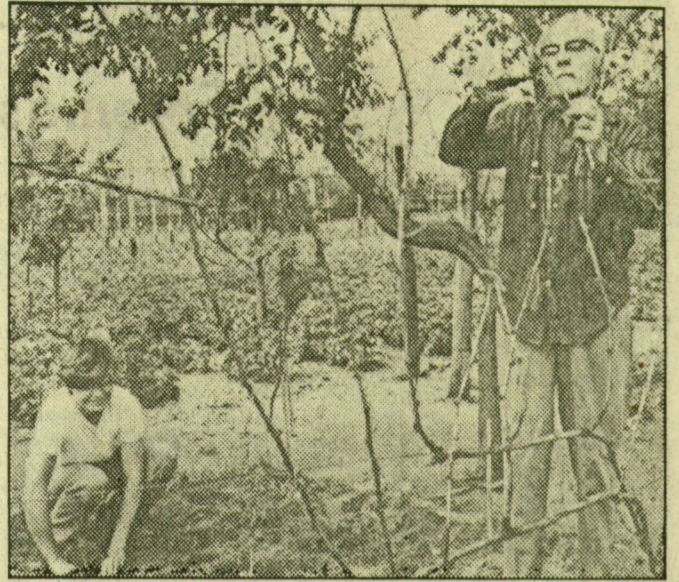
A Royalban levő irodalmi kávéház soron következő programjaként 30 éves az *Élet és Irodalom* címmel ma, hétfőn este fel 7 órai kezdettel mutatkozik be a *Műzsák Közművelődési Kiadónál* idén március 15-re, a népszerű hetilap az ÉS fennállásának 30. évfordulója alkalmából megjelent *Az ÉS vitái* című könyv. A vendégek között lesz *Zöldi László*, a kötet szerzője, az *Élet és Irodalom* főszerkesztő-helyettese, *Száló László*, az ES rovatvezetője és *Vámos Miklós* író, a hetilap állandó külső munkatársa, a lapból korábban jól ismert, *Ki nem küldött tudósítónk jelenti* — és a jelenlegi *Hm*-rovatok szerzője.

A Royalban egyúttal bemutatkozik az ES-kötet napvilágra bocsátó kiadó is: ma déli 12 órától látható lesz a *Műzsák Közművelődési Kiadó* százal több eddigi könyvéből rendezett kiállítás és az est résztvevői között megszólal majd *Goldschmied József*, a kiadó terjesztési osztályának vezetője és *Balogh János*, az osztály munkatársa is. Az 1984. január 1-je óta e néven működő — a magyar kiadók között ritkaságszámba menően saját nyomdával és jelentős, önálló terjesztői hálózattal rendelkező — kiadó az idén vállaltatá lett, elvileg tehát már mindenféle kulturális tevékenységre „jogosítvánnyal” rendelkezik; már csak emiatt is izgalmas lehet, amiről munkatársai beszámolnak. Ami pedig a 30 éves *Élet és Irodalom* történetét az ES vitáinak tükrében tárgyaló kötet érdekességét illeti a téma remélhetőleg szinte önmagáért is beszél majd.

Az irodalmi kávéház ma esti programjának házigazdája *Domonkos László* újságíró lesz.

Szombati hajrá

Az idei május akár április számba is elmenne, legálábbis ami az időjárás szeszélyességét illeti. Ez azonban, úgy tűnik, nem igen zavarja a kiskertek tulajdonosait, legföljebb ha az esők miatt a betervezett permetezést kénytelenek elhalasztani. Mert akkor legálább locsolni nem kell, de lehet metszeni, palántázni, vagy ha ismét elered az eső, hát tavalyi bort kóstolgatna pincében, a sors- és kerttársakkal. A szombati hajrá kertekben.

Tbc helyett tbz

A társadalmi beilleszkedési zavarok — rövidítve: **tbz** — ma már közel olyan nagy súlyú probléma az egészségügy és a népesség számára, mint amilyen volt egykoron a **tbc**. **Pszichiáterek és pszichológusok tanácskoztak szombaton a SZOTE** oktatási épületében a társadalomba való beilleszkedés nehézségeiről, zavarairól. Tizenkét előadás hangzott el **Dél-Magyarország szakembereinek** kutatási eredményeiről. A tudományos ülés középpontjában a **szuicidológiai** állatás állt.

— *Mit jelent ez a kifejezés?* — kérdeztem az egyik szegedi előadót, *Temesváry Beátát*.

— A szuicidium öngyilkosságot jelent, az ebből kepzett latin kifejezés körülbelül két évtizede került be a szakirodalomba, magyarra fordítva: öngyilkosságtan, illetve az öngyilkossággal kapcsolatos megelőzés és gyógyítás.

— *Az öngyilkosságok száma lassan, de tartósan nő. Lehet-e ilyen helyzetben korszerű szuicidológiai ellátásról beszélni?*

— A korszerű ellátás biztosításához három területen kell minél hamarabb döntő eredményeket elérnünk. Először is biztosítani kell, hogy a legfelső szakmai szinten megfelelő számú és speciális szakmai képzettségű orvos tevékenykedjen.

Most, ugyanis a feladathoz képest igen kevesen dolgozunk ezen a területen. A másik feladat, hogy az öngyilkosokkal, az öngyilkossággal kísérletezőkkel a leggyakrab-

ban találkozó orvosok, tehát a körzetben dolgozók és a belgyógyászok rendelkezzenek olyan ismeretekkel, amelyek alapján felismerik a szuicid veszélyt. Hiszen tíz kísérletezőből nyolc ad valamilyen jelzést, mielőtt elkövetné az öngyilkosságot. A harmadik terület az iskola. El kellene érni, hogy a pedagógusok továbbképzésén is szó essen az öngyilkosságról is.

— *Ez miért fontos?*

— Azért, mert az öngyilkosok nagy részénél már gyerekkorban felfedezhető bizonyos figyelmeztető jelek: a személyiségfejlődés problémái meggyengítik a lélek „ellenállási képességét”. *Vet-rol Agnes* és munkatársai iskoláskorú gyerekek esetében bizonyították, hogy az öngyilkosság az egyik eszköz a problémák megoldására. Tudok olyan iskoláról, ahol a sikertelen öngyilkossági kísérletet tevő gyereket külön megbüntették, így még mélyebb válságot idéztek elő benne.

— *Mik az esélyei az öngyilkossági szándék felfedezésének?*

— Nagyon az esélyek, de sajnos elmegyünk a tények mellett. A magyar gondolkodásban létezik egy téves ítélet: amelyik kutya ugat, az nem harap. Ez alapján beszüljük le a nyilvánvaló jeleket, utalásokat. Nem egyszer feny derül arra, hogy az öngyilkosságot fontoló elmegy a körzeti orvoshoz, ám nem szándékaról számol be hanem általános rosszullétről, fejfájásról, kedvetlen-ségről beszél. Természetes, hogy olyan helyzetben, amelyben átlagosan négy perc jut egy betegre, az orvos nem láthatja át az igazi okokat. A bécsi öngyilkosságmegelőzési központ vezetőjének, Ringel professzornak mondása illik ide: minden körzeti orvosi rendelők öngyilkosság-megelőzési központtá kellene lennie. En ezt kiegészítem az- zal, hogy az otthonoknak is, hiszen az orvos nem hozhatja rendbe a megromlott viszonyokat a családon belül.

— *Úgy tudom, az öngyilkosság, mint megoldási minta, „öröklődik”.*

— Igen, az öngyilkossági példa erősen áthangolja a családnak az önpusztításról alkotott képét. Az ilyen problémamegoldás szociáli-

san öröklődhet, de szó sincs végzettszerűségről.

— *Környekünkön igen magas az öngyilkosságok száma. Van ennek magyarázata?*

— Az Alföldnek ezen a részén még erősen tartja magát a szöfukar mentalitás, amely sokszor szoros kapcsolatban áll a kommunikációs zavarokkal. A sok elrejtett, elfojtott indulat miatt lényeges szerep jut az agressziónak. És az értékrendben is az számít férfiasnak, aki leissza magát a sár-ga földig, vagy föllógatja magát a padláson.

— *Tehát a levezetetlen agresszió miatt fordul ön-maga ellen az egyén?*

— Igen. Ezt bizonyítja, hogy háborúk idején szinte teljesen megszűnik az öngyilkosság. Egyébként a testtel és lélekkel egyaránt végzett keleti küzdősportok vezetnek le a legegészségesebb módon az agresszivitást.

A tudományos ülés egyik izgalmas előadásában *Boncz István* az öngyilkosság és a szuggesztibilitás kapcsolatáról szölt. Természetes, hogy őt is először fogalommagyarázatra kértem:

— A szuggesztibilitás cím- szó alatt azt kutatjuk, mik a törvényszerűségei az öngyilkosságnak a családon, közvetlen környezetben belüli „fertőzésének”. Bebizonyosodott ugyanis — kérdőívek, mélyinterjúk alapján —, hogy az öngyilkosok jelentős részénél családi és környezeti minta szocializációjáról van szó — mondta a szegedi pszichológus.

— *Tehát követőkre talál az öngyilkos.*

— Igen. Régen is megfigyelték, hogy ha valaki a kútba ugrott, utána a környéken három-négy öngyilkosjelölt szintén a kútbaugrást választotta. Modern korunkban a tömegtájékoztatósi eszközök sugallják a mintát. Neves öngyilkosok után — különösen a tévéfaló amerikaiak között — általában három nap „gondolkodási idő” elteltével megszorodnak az öngyilkosságok.

— *Létezik az öngyilkossági szándéknak tünetcsoportja?*

— Ezt mi öngyilkosság előtti szindrómának nevezük. Ennek első fázisa a beszűkülés, a második az agresszivitás gátlódása, a harmadik pedig a menekülés felfokozott vágya.

— *A szuggesztibilitás minden bizonnyal pozitív értékek közvetítésekor is érvényes. Van erre lehetőség?*

— Természetesen. Most például megragadom az alkalmat arra, hogy közzé tegyem: *Szegeden, az idegklinikán működik krízisambulancia*, ahol a pszichológusok — járőrbeteg rendelés keretében — bajba jutottakkal foglalkoznak. Azt szeretnénk elérni, hogy inkább bennünket keressenek meg, és ne a természetellenes végzetet.

Olusztus Imre

Makra János emlékére

Makra János 1897 május 18-án született. Az ország a nacionalizmus lázában égett, de már szervezkedett a munkásosztály pártja a Magyarországi Szociáldemokrata Párt.

Ebben a politikai légkörben és munkás környezetben született 90 éve Makra János Rószkén. A család nemzedékek óta élt a községben és egy kevés földdel is rendelkezett, de megélhetésük fő forrását a napszámós munka biztosította. A 11 gyermekből csak hatot tudtak felnevelni. A család csak a napszámós mesterséget tudta számukra biztosítani.

Az eseménytelen földmunkás életbe az I. világháború hozott sorsdöntő változást. Elvitték katonának, az orosz frontra került és hamarosan fogságba is esett. A fogságnak az októberi szocialista forradalom vetett véget és Makra János újra katonaruhát öltött magára a Vörös Hadseregben. Harcolt a munkásosztály forradalmi hatalmának megvédéséért. A forradalom szolgálatában ismerkedett meg annak eszméivel, melyhez haláláig hű maradt. Megtanult oroszul, melyet később itthon is jól tudott hasznosítani.

Hazatérve megnősült, felesége, Tombác Veronika, élete végéig hű társa maradt. Két gyermekük született, fia minj téesztag ment nyugdíjba, leánya pedig Rószke község tanácselnöké- ként Nemesák családját

nevelte munkás életre és szocialista gondolkodásra, hanem környezetét is. A háború, a forradalom, a Vörös Hadseregben eltöltött idő jó nevelőiskolának bizonyult. Makra János megmaradt ugyan egyszerű embernek, de világnézete megváltozott, öntudata szocialistává formálódott.

Az 1920-as években kapcsolatot talált a Szociáldemokrata Párttal és a szegedi kommunista mozgalommal. A Népszavát terjesztette a községben. A helyi gazdakörben szervezkedtek és politizáltak, mely az egyetlen legális fórumot biztosította a parasztok számára. Az 1940. évi névsorban a 97. sorsszám alatt jegyezték be. Itt alakult ki egy szocialista irányzatú csoport, melynek összetartását Makra János szervező és agitációs tevékenysége biztosította.

A felszabadulás után bekapcsolódott a kibontakozó forradalmi folyamatba, tagja lett a helyi földigénylő, majd földosztó bizottságnak. Az első rőszkei téves megalakulásának kezdeményezője. Az Új Élet Tsz 1949-ben alakult 10 család részvételével. Ma Kossuth Lajos Tsz néven 3000 hektár területen gazdálkodik a község parasztsága. A szövetkezetben fizikai munkát végzett 1962-ig, nyugdíjba vonulásáig.

A községben mindenki ismerte és szerette. Rokon- szentes, barátságos egyéniséget azért is tisztelték

mert mindig keményen dolgozott és becsületesen élt. Jó beszédességű társadalmi munkás és társasági emberként is népszerűséget szerzett a község lakossága előtt. Szeretett és tudott is élményeiről beszélni. Különösen az ifjúsági szervezetek, az úttörőszövetség és a KISZ kérte fel gyakrabban élménybeszámolók tartására, melyet szívesen adott elő, az ifjúság pedig szívesen hallgatta.

A forradalom egyszerű munkásaként élt, dolgozott és szervezte az átalakulást. Temetése az egész község lakossága megjelent, emléket ma is élvezen őrzik. Halála születése hónapjában 1970. május 28-án következett be. Munkásságát a Szocialista Hazáért Erdemrend adományozásával ismerte el a Magyar Népköztársaság.

Förizs Sándor

Makra János születésének 90. évfordulója alkalmából ma, hétfőn, 11 órakor a rőszkei községi pártvezetőség és a tanács közszoruzást rendez a rőszkei temetőben lévő sírnál.

Operaest

A Zeneiskolai Tanárképző Intézet szegedi tagozatának maganének szakos hallgatói — Bálint Zsuzsa, Farkas Lilla, Frankó Tünde, Pintér Eszter, Szél Bernadette és Altörjay Tamás m v — mu-

tatkoznak be kedden este 7-kor az intézet nagytermében. Az operaest szereplőinek tanárai: Berdál Valéria, Kerék Ferenc, Maros György és Sinkó György.